

Syötteen kehittäminen maastopyöräilyn kärkikohteeksi

Teksti: Erikoissuunnittelija Veikko Virkkunen, Metsähallitus, Luontopalvelut

Taustaa

Syötteen matkailukeskus ja kansallispuisto sijaitsee parin tunnin automatkan päässä Oulun seudulta, jossa maastopyöräilystä on viime vuosina tullut erittäin suosittua. Vuonna 2000 Syötteelle perustettiin kansallispuisto ja Syötteen luontokeskus avasi ovensa vuonna 2003. Kokonaisuutena Syötteen alue kattaa kansallispuiston, Iso-Syötteen retkeilyalueen ja niiden lomaan sijoittuvan matkailukeskuksen monipuolisine palveluineen (mm. kaksi hiihtokeskusta ja hotellia sekä mökkikyliä). Syötteellä on monipuoliset sekä kesä- että talviharrasteisiin viitoitetut ulkoilureitistöt sekä lisäksi paljon autiotupia, laavuja ja muita retkeilypalveluita. Alueen matkailu ja retkeily on aiemmin painottunut melko vahvasti talvikauteen.

Syötteellä on oivalliset pyöräilymaastot niin kokeneille maastopyöräilijöille kuin koko perheen päiväretkille. Kansallispuistossa pääsee nykyään polkemaan myös talvella. Alueella on yhteensä noin 150 kilometriä maasto- ja retkipyöräilyyn tarkoitettuja merkittyjä reittejä. Maastopyöräilyssä Syöte on profiloitunut kohtalaisen vaativana kohteena, jossa on paljon luonnonpolkua ajettavaksi.

Maastopyöräilyreitit kulkevat vaihtelevassa maastossa osin Syötteen kansallispuistossa ja Iso-Syötteen retkeilyalueella, osin niiden ulkopuolella yksityismailla ja valtion metsätalouskäytössä olevilla alueilla. Retkipyöräilyreitit kulkevat pääasiassa alueen autoteitä pitkin. Näin on yhdistetty kansallispuiston matkailullinen vetovoima, kauniit maisemat ja olemassa olevat retkeilypalvelut, mutta myös luotu houkutteleva reitistökokonaisuus johon kuuluu pitkiä ja eritasoisia rengasreittejä alueen parhaita polkuja pitkin.

Kehitystyön tuloksena 80 kilometrin maastopyöräilyreitistö

Iso-Syötteen ympäristöön kehitettiin jo 1990-luvulla maastopyöräilyreitistö Pudasjärven kunnan ja paikallisten matkailutahojen yhteistyönä. Reitistön suunnittelussa ei kuitenkaan silloin ollut mukana maastopyöräilyn harrastajia, ja reitistö hiipui vähitellen ilman aktiivista ylläpitäjää ja kehitystyöstä vastaavaa toimijaa.

Metsähallitus lähti vuonna 2008 aktiivisesti kehittämään maastopyöräilyä Syötteen alueella. Toiminta käynnistyi Syötteen opastus ja reitit -hankkeessa, jonka tavoitteena oli reitistöjen laatiminen maastopyöräilyn ja retkipyöräilyn tarpeisiin. Ensi vaiheessa alueen pyöräilyyn soveltuvat polut inventoitiin kattavasti jalan ja pyöräillen. Maastoon tutustuttiin myös pyöräillen toteutetussa reittikatselmuksessa maastopyöräilyharrastajien (mm. Tapio Huttunen/MTBCF ry) kanssa. Käyttäjänäkökulma oli todella arvokas, jotta hahmotettiin, minkä tasoisille reiteille (vaativuus/teknisyys yms) on kysyntää ja kuinka yhteensopivia retkeilyn silloiset rakenteet olivat pyöräilylle. Osallistamista seurasi reitistösuunnitelman viimeistely ja rakennusvaihe. Rakennusvaihe sisälsi pääasiassa reittimerkinnän ja opasteiden laatimisen. Muutamissa määrittämissä paikoissa toteutettiin lisäksi pienimuotoisia pitkostos- ja sorastustöitä. Lisäksi laadittiin kattavat luontoon.fi- ja esitesivällöt (esite: Syötteen pyöräilyreitit). Tuloksena oli lähes 80 kilometrin reitistö, joka koostui kolmesta rengasreitistä. Erikoisuutena yhdellä reitillä oli joen ylitse toteutettu ns. köysikahlaamo. Reitit lanseerattiin käyttöön Syötteen PolkuPyöräily –tapahtumassa heinäkuussa 2010, johon osallistui noin 50 harrastajaa pääasiassa Oulun seudulta.

Koillismaan laajuudella toteutettu Kestävästi luontoon –hanke edisti Syötteellä maastopyöräilyn olosuhteita kestävämmällä useiden eri käyttömuotojen hyödyntämiä polkuja. Pitkoksia saatiin korvattua murskeella mm. Syötteen kierroksella. Metsähallitus hakee parhaillaan ulkopuolista rahoitusta reittien kunnostus- ja kehittämistarpeisiin.

Tapahtumia, reittitalkoita ja yritystoimintaa

Arvokas yhteistyö harrastajien ja seurojen kanssa on lisääntynyt Syötteen alueella jatkuvasti. Kesällä 2014 järjestettiin ensimmäistä kertaa maastopyöräilyaiheiset reittitalkoot Krossikommuuni Ry:n kanssa. Talkoissa toteutettiin yhden päivän aikana varsin massiivinen reitin uudelleenlinjaus raivaus- ja merkintätöineen n. 6 kilometrin matkalta. Krossikommuuni ry on järjestänyt Syötteellä jo neljä kertaa maineikkaan Syöte MTB - maastopyöräilytapahtuman. Kesällä 2015 saavutettiin 500 osallistujan katto, eikä tapahtuman kokoa enää yhteisen tahtotilan pohjalta suurenneta. Maaliskuussa 2016 toteutetaan Syöte MTB Winter Suomen ensimmäisenä talvipyöräilytapahtumana. Tapahtumassa ajetaan opastetuissa ryhmissä retkeilyhenkisesti fat bike -pyörillä 20, 40 tai 50 kilometrin reittivaihtoehdot hienoissa kansallispuiston tykkymetsissä.

Maastopyöräilyn suosion nopea kasvu on aktivoanut myös yritystoimintaa: Hotelli Iso-Syöte lanseerasi alkukesällä 2015 uuden Bike Hotel Concept –liiketoimintamallin. Hotelli tarjoaa ympärivuotisesti pyöräilijäystävällisiä palveluita pyörien vuokraamisesta, huollosta, opastetuista retkistä aina pyöräilijälle suunniteltuun ruokavalioon asti. Maastopyöräilystä on kehittynyt uusi kesäajan kärkituote kansainvälisillä luontomatkailumarkkinoilla.

Pyöräilyreittien kehittäminen jatkuu

Maastopyöräilyn kehittäminen on tuonut Syötteelle täysin uusia kävijäryhmiä pyöräilyn aktiiviharrastajista. Pyöräilyharrastajat ovat voineet jopa hankkia oman mökin alueelta. Yrittäjät ovat kiitelleet pyöräilijöiden vilkastavan hiljaista kesäkautta. Monet jo lähes luonnon valtaamat reitit ja polut ovat saaneet uuden merkityksen maastopyöräilyn kautta. Ilmastonmuutokseen varautumisessa pyöräily tarjoaa myös mahdollisuuksia monipuolista kesäajan palvelutarjontaa ja pidentää sesonkia.

Talvikaudella 2015–2016 Syötteellä pääsee talvipyöräilemään noin neljänkymmenen kilometrin mittaisella reitistöllä. Edellisen talven tapaan pääreitteinä toimii Ahmatuvan kautta kulkeva rengasreitti, mutta kauden uutuuksena on Toraslammen autiotuvan kautta kulkeva reitti Rytivaaran kruununmetsätorpalle, jossa reitin päässä odottaa saunallinen varaustupa historiaa henkivässä ympäristössä.

Lähitulevaisuuden kehittämistavoitteena Syötteellä on parantaa pyöräilyreittien toimivuutta, kulutuskestävyyttä ja ajomukavuutta. Syötteelle on tarkoitus kehittää kansallispuiston reittien lisäksi myös aloittelijaystävällisiä lähireittejä puiston ulkopuolelle. Lisäksi panostetaan maastopyöräilyn viestintäaineistojen ja reittimerkintöjen toimivuuteen. Tarkoitus on ottaa Syötteelläkin käyttöön reittien vaatavuusluokitus. Nämä tavoitteet koskettavat yhtä lailla myös talvipyöräilyä, jonka kysyntä kasvaa.

Lisätietoa:

<http://www.luontoon.fi/syote/reitit/syotteenpyorailyreitit>

<http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Esitteet/syotefin.pdf>

<http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/syote-talvireitit2015.pdf>

Pyöräreittien esite ja kartta on saatavana alueen palvelupisteistä.